TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2006. gada 1. jūnijā *

Lieta C-169/05

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Cour de cassation* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2005. gada 4. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2005. gada 15. aprīlī, tiesvedībā

Uradex SCRL

pret

Union Professionnelle de la Radio et de la Télédistribution (RTD),

Société Intercommunale pour la Diffusion de la Télévision (BRUTELE).

* Tiesvedības valoda — franču.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*] (referents), Ž. P. Puisošē [*J.-P. Puissochet*], S. fon Bārs [*S. von Bahr*] un U. Lehmuss [*U. Lõhmus*],

ģeneráladvokāts D. Ruiss-Harabo Kolomers [*D. Ruiz-Jarabo Colomer*], sekretāre M. Fereira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2006. gada 19. janvārī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Uradex SCRL* vārdā — A. Strovels [*A. Strowel*], advokāts, un G. Berišs [*G. Berrisch*], *Rechtsanwalt*,

— *Union Professionnelle de la Radio et de la Télédistribution* (*RTD*), kā arī *Société Intercommunale pour la Diffusion de la Télévision* (*BRUTELE*) vārdā — E. Kornu [*E. Cornu*] un F. de Višers [*F. de Visscher*], advokāti,

— Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz D. del Gaizo [*D. Del Gaizo*], *avvocato dello Stato*,

— Zviedrijas valdības vārdā — K. Vistranda [*K. Wistrand*], pārstāve,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — V. Vilss [*W. Wils*], pārstāvis,

noklausījusies ģeneráladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 14. februārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz to, kā interpretēt Padomes 1993. gada 27. septembra Direktīvas 93/83/EEK par dažu noteikumu saskaņošanu attiecībā uz autortiesībām un blakustiesībām, kas piemērojamas satelītu apraidei un kabeļu retranslācijai (OV L 248, 15. lpp.; turpmāk tekstā — "Direktīva"), 9. panta 2. punktu.

2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Uradex SCRL* (turpmāk tekstā — "*Uradex*") un *Union Professionnelle de la Radio et de la Télédistribution* (Radio un kabeļizplatīšanas profesionālā apvienība, turpmāk tekstā — "*RTD*"), kā arī *Société Intercommunale pour la Diffusion de la Télévision* (Starpnovadu sabiedrība televīzijas apraidei, turpmāk tekstā — "*BRUTELE*"), ar kuru *Uradex* lūdz uzdot *RTD* locekļiem un īpaši *BRUTELE* izbeigt kabeļu retranslāciju izrādēm, kas ietvertas tās katalogā.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3 Direktīvas divdesmit septītais apsvērums paredz:

"[..] programmu kabeļu retranslācija no citām dalībvalstīm ir darbība, kas pakļauta autortiesībām un attiecīgā gadījumā blakustiesībām; [..] kabeļoperatoram tādēļ ir jāiegūst atļauja no katra tiesību subjekta katrā retranslētās programmas daļā; [..] saskaņā ar šo direktīvu atļaujas būtu jāpiešķir ar līgumu [..]".

4 Atbilstoši direktīvas divdesmit astotajam apsvērumam:

"[..] nodrošinātu, ka līgumu vienmērīgu darbību neapdraud nepiederīgu personu iejaukšanās, kas ir tiesību subjekti atsevišķās programmas daļās, būtu jāparedz, izmantojot pienākumu griezties pēc palīdzības pie autortiesību aģentūras [kolektīvā pārvaldījuma organizācijas], ekskluzīva kolektīva atļaujas tiesību īstenošana tādā mērā kā tas ir vajadzīgs kabeļu retranslācijas īpašajām iezīmēm; [..] atļaujas tiesības kā tādas paliek neskartas, un noteiktā mērā tiek reglamentēta tikai šo tiesību īstenošana, tā, lai tiesības atļaut kabeļu retranslāciju tomēr varētu nodot [..]".

5 Direktīvas 8. panta 1. punkts nosaka:

"Dalībvalstis nodrošina, lai retranslējot programmas pa kabeļiem viņu teritorijā, tiktu ievērotas piemērojamās autortiesības un blakustiesības un lai šāda retranslācija notiktu, pamatojoties uz individuāliem vai kopējiem līgumiem starp autortiesību subjektiem, blakustiesību subjektiem un kabeļu operatoriem."

6 Direktīvas 9. pants ar virsrakstu "Kabeļu retranslācijas tiesību īstenošana" ir formulēts šādi:

"1. Dalībvalstis nodrošina, lai autortiesību subjektu vai blakustiesību subjektu tiesības piešķirt vai atteikt kabeļu retranslācijas [retranslācijas pa kabeļiem] atļauju kabeļoperatoram varētu īstenot tikai caur autortiesību aģentūru [kolektīvā pārvaldījuma organizāciju].

2. Ja tiesību subjekts savu tiesību pārvaldību nav nodevis autortiesību aģentūrai [kolektīvā pārvaldījuma organizācijai], autortiesību aģentūru [kolektīvā pārvaldījuma organizāciju], kas pārvalda tās pašas kategorijas tiesības, uzskata par pilnvarotu pārvaldīt viņa tiesības. Ja minētās kategorijas tiesības pārvalda vairāk nekā viena autortiesību aģentūra [kolektīvā pārvaldījuma organizācija], tiesību subjekts var brīvi izvēlēties, kura no šīm autortiesību aģentūrām [kolektīvā pārvaldījuma organizācijām] ir uzskatāma par pilnvarotu pārvaldīt viņa tiesības. Šajā punktā minētajam tiesību subjektam ir tās pašas tiesības un pienākumi, kas izriet no līguma starp kabeļoperatoru un autortiesību aģentūru [kolektīvā pārvaldījuma organizāciju], kuru uzskata par pilnvarotu pārvaldīt viņa tiesības, kā to tiesību subjektu tiesības, kas minēto autortiesību aģentūru [kolektīvā pārvaldījuma organizāciju] pilnvarojuši [..].

[..]"

Valsts tiesiskais regulējums

7 Atbilstoši 1994. gada 30. jūnija Autortiesību un blakustiesību likuma (*Moniteur belge*, 27.07.1994., 19297. lpp., turpmāk tekstā — "Likums") 36. pantam:

"Ja nav citādas vienošanās, izpildītāji producentiem nodod ekskluzīvās tiesības uz viņu izrāžu audiovizuālo izmantošanu [..]."

8 Likuma 51. pants, kas ir ietverts nodaļā ar virsrakstu "Kabeļu retranslācija" [Retranslācija pa kabeļiem], nosaka:

"Atbilstoši iepriekšējām sadaļām un izmantojot tālāk definētās procedūras, autoram un blakustiesību īpašniekiem ir ekskluzīvas tiesības atļaut viņu darbu vai izrādes kabeļu retranslāciju [retranslāciju pa kabeļiem]."

9 Šajā pašā nodaļā Likuma 53. panta 1. un 2. punkts Beļģijas tiesībās analoģiskā formulējumā transponēja attiecīgi Direktīvas 9. panta 1. un 2. punktu.

Pamata prāva

10 *Uradex*, kolektīvā pārvaldījuma organizācija attiecībā uz izpildītāju blakustiesībām, iesniedza prasību *Tribunal de première instance de Bruxelles* (Pirmās instances tiesa, Brisele), lūdzot atzīt, ka, veicot katalogā ietverto mākslinieku izrāžu kabeļu retranslāciju [retranslāciju pa kabeļiem] bez šo mākslinieku piekrišanas un tādējādi pārkāpjot Likuma 51. un 53. pantu, RTD locekles — kabeļizplatīšanas sabiedrības — un īpaši *BRUTELE* pārkāpj *Uradex* pārvaldītās blakustiesības. Tā lūdza arī uzdot visām attiecīgajām sabiedrībām izbeigt šo izrāžu kabeļu retranslāciju [retranslāciju pa kabeļiem].

11 Tā kā tās prasība tika noraidīta, *Uradex* iesniedza apelācijas sūdzību *Cour d'appel de Bruxelles* (Apelācijas tiesa, Brisele).

12 Attiecībā gan uz audiovizuālām, gan neaudiovizuālām izrādēm *Cour d'appel* vispirms uzskatīja, ka, lai gan kolektīvā pārvaldījuma organizācijām, kuras pārvalda blakustiesības, ir ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt to retranslāciju pa kabeļiem ("retranslācijas tiesības"), šīs tiesības tomēr aprobežojas ar tiesībām, kuru pārvaldība ir nodota šīm sabiedrībām.

13 Faktiski saskaņā ar *Cour d'appel* viedokli Likuma 53. panta 2. punkts, ar kuru transponēts Direktīvas 9. panta 2. punkts, neparedz, ka kolektīvā pārvaldījuma organizācija nebauda mākslinieku, kuri nav tai nodevuši tiesības pārvaldīt viņu tiesības, tiesības attiecīgi atļaut vai neatļaut kabeļu retranslāciju [retranslāciju pa kabeļiem], ņemot vērā Likuma 53. panta 1. punktu, attiecībā uz mākslinieiem, kuri tās ir nodevuši.

14 Likuma 53. panta 2. punkts nosaka vienīgi, ka "tiek uzskatīts, ka [organizācija] ir pilnvarota pārvaldīt viņu tiesības", kas, ņemot vērā šādas pārvaldības pēc būtības atlīdzības raksturu, faktiski principā sastāv no atlīdzības par šādām izrādēm saņemšanas un tās nodošanas ar šīm izrādēm saistītajiem tiesību subjektiem.

15 Turklāt *Cour d'appel* uzskatīja, ka attiecībā uz audiovizuālajām izrādēm *Uradex*, ņemot vērā Likuma 36. pantu, nevar izmantot kabeļu retranslācijas [retranslācijas pa kabeļiem] tiesības pat attiecībā uz māksliniekiem, kuri šai aģentūrai bija nodevuši savu tiesību pārvaldību. Šī norma rada juridisku prezumpciju, ka mākslinieks ir savas retranslācijas tiesības nodevis producentam. Kolektīvā pārvaldījuma organizācija darbojas par labu māksliniekiem un izpildītājiem, kurus tā pārstāv, un nevar pārvaldīt plašākas tiesības par tām, kuras ir šiem māksliniekiem un izpildītājiem. Tāpēc *Uradex* atļauja ir nepieciešama vienīgi tad, ja atbilstoši Likuma 36. pantam tā, parādot, ka pastāv vienošanās starp attiecīgajiem māksliniekiem un producentiem, atspēko prezumpciju, ar kuru izslēgta jebkāda retranslācijas tiesību nodošana vai, ja tas tā nav, ka tā pārstāv audiovizuālā darba producentus. Tas tā nebija izskatāmajā lietā.

16 No iepriekš minētā izriet, ka *Cour d'appel* apelāciju apmierināja tikai daļēji. Pirmkārt, tā īpaši nolēma, ka *BRUTELE*, pārraidot neaudiovizuālās izrādes, ir pārkāpusi to mākslinieku un izpildītāju blakustiesības, kuri šo tiesību pārvaldību bija nodevuši *Uradex*, un tā rezultātā *Cour d'appel* tai uzdeva izbeigt šīs retranslācijas, ja nav saņemta *Uradex* atļauja. Otrkārt, atlikušajā daļā tā apelāciju noraidīja.

17 *Uradex* iesniedza kasācijas sūdzību *Cour de cassation*, uzskatot, ka vispirms attiecībā uz blakustiesībām, kuru īpašnieki nebija šo tiesību pārvaldību nodevuši *Uradex*, no Likuma 53. panta un Direktīvas 9. panta izriet, ka ne vien tiek uzskatīts, ka kolektīvā pārvaldījuma organizācijai ir piešķirta pārvaldība attiecībā uz pārvaldību, kas aprobežojas ar atlīdzības saņemšanu, bet ka šie panti tāpat tai dod retranslācijas

tiesības. Turklāt saskaņā ar *Uradex* viedokli šai sabiedrībai šādas tiesības ir pat attiecībā uz audiovizuālajām izrādēm, jo šie panti nenošķir gadījumus, kad retranslācijas tiesības ir nodotas, no gadījumiem, kad tās nav nodotas trešām personām.

18 Šajos apstākļos *Cour de cassation* izlēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [Direktīvas] 9. panta 2. [punkts] ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, kad kolektīvā pārvaldījuma organizāciju uzskata par pilnvarotu pārvaldīt tāda autortiesību vai blakustiesību tiesību subjekta tiesības, kas nav nodevis savu tiesību pārvaldību kolektīvā pārvaldījuma organizācijai, šai sabiedrībai nav tiesību realizēt minētā tiesību subjekta tiesības piešķirt vai atteikt atļauju kabeļoperatoram retranslēt pa kabeli pārraidi, jo tā ir pilnvarota pārvaldīt tikai minētā tiesību subjekta finansiālos aspektus?"

Par prejudiciālo jautājumu

19 No Direktīvas 8. panta 1. punkta un tās divdesmit septītā apsvēruma izriet, ka kabeļu operators var attiecīgās programmas retranslēt vienīgi, ja tas, noslēdzot līgumu, ir saņēmis atļauju no visiem tiesību subjektiem, t.i., gan no tiem, kuri ir savu tiesību pārvaldību nodevuši kolektīvā pārvaldījuma organizācijai, gan no tiem, kuri tās nav nodevuši. Principā apmaiņā pret šo atļauju tiesību subjekti saņem atlīdzību.

20 Tomēr juridiskās drošības interesēs, lai kabeļoperatori varētu būt pārliecināti, ka tie faktiski ir ieguvuši visas ar retranslētajām programmām saistītās tiesības, un lai citas

personas, kurām ir tiesības uz noteiktiem šo programmu elementiem, atsaucoties uz šīm tiesībām, nevarētu apstrīdēt nekavētu tādu līgumisku vienošanos īstenošanu, ar kurām atļauta šo programmu retranslācija, Direktīva tās 9. panta 1. punktā noteic, ka šie tiesību subjekti var izmantot retranslācijas tiesības vienīgi caur kolektīvā pārvaldījuma organizāciju. Šādi direktīva ierobežo personu skaitu, ar kurām kabeļoperatoriem ir jāved sarunas, lai saņemtu atļauju retranslācijai, it īpaši attiecībā uz atlīdzību, vienlaikus ievērojot visu tiesību subjektu autortiesības un blakustiesības.

21 Tieši šajā kontekstā Direktīvas 9. panta 2. punkts noteic, ka, ja tiesību subjekts nav savu tiesību pārvaldību nodevis kolektīvā pārvaldījuma organizācijai, tiek uzskatīts, ka viņa tiesības pārvalda kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kura pārvalda tās pašas kategorijas tiesības. Tādējādi šī norma vienīgi konkrēti izsaka noteikumu, kas ietverts 9. panta 1. punktā attiecībā uz šāda tiesību subjekta īpašo gadījumu.

22 Turklāt, paredzot, ka kolektīvā pārvaldījuma organizācija, attiecībā uz kuru tiek uzskatīts, ka tai ir uzdots pārvaldīt "viņa tiesības", Direktīvas 9. panta 2. punkts neparedz nekādus ierobežojumus attiecībā uz šo tiesību subjekta tiesību pārvaldības apjomu. Tādējādi no tā vārdiskā formulējuma neizriet, ka šai pārvaldībai būtu jāattiecas vienīgi uz attiecīgo tiesību finansiālo aspektu, izslēdzot retranslācijas tiesības.

23 Turklāt Direktīvas 9. panta virsraksts "Kabeļu retranslācijas tiesību īstenošana" [Retranslācijas pa kabeli tiesību īstenošana] norāda, ka visas šī panta normas attiecas tieši uz šādām tiesībām.

24 Tomēr strīda pamata tiesvedībā kontekstā ir jāpiebilst — kā norādīts Direktīvas preambulas divdesmit astotajā apsvērumā — direktīva neizslēdz retranslācijas tiesību nodošanu. Šādu nodošanu var īstenot gan uz līguma, gan juridiskās prezumpcijas pamata. Tādējādi direktīva neaizliedz to, ka autors, mākslinieks, izpildītājs vai producents atbilstoši valsts tiesību normai, tādai kā Likuma 36. panta 1. daļa, zaudē savu "tiesību subjekta" statusu Direktīvas 9. panta 2. punkta izpratnē, kā rezultātā tiek pārtrauktas visas juridiskās attiecības, kas atbilstoši šai normai ir pastāvējušas starp viņu un kolektīvā pārvaldījuma organizāciju.

25 Ievērojot iepriekš minēto, uz iesniegto jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 9. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, kad kolektīvā pārvaldījuma organizāciju uzskata par pilnvarotu pārvaldīt tāda autortiesību vai blakustiesību tiesību subjekta tiesības, kas nav nodevis savu tiesību pārvaldību kolektīvā pārvaldījuma organizācijai, šai sabiedrībai ir tiesības realizēt minētā tiesību subjekta tiesības piešķirt vai atteikt atļauju kabeļoperatoram retranslēt pārraidi caur kabeli un ka tā rezultātā tās pilnvarojums neaprobežojas ar šo tiesību finanšu aspektu pārvaldību.

Par tiesāšanās izdevumiem

26 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata prāvā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies saistībā ar apsvērumu iesniegšanu Tiesai, izņemot tos, kuri radušies minētajiem lietas dalībniekiem, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nosprież:

9. panta 2. punkts Padomes 1993. gada 27. septembra Direktīvā 93/83/EEK par dažu noteikumu saskaņošanu attiecībā uz autortiesībām un blakustiesībām, kas piemērojamas satelītu apraidei un kabeļu retranslācijai [retranslācijai pa kabeļiem], ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, kad kolektīvā pārvaldījuma organizāciju uzskata par pilnvarotu pārvaldīt tāda autortiesību vai blakustiesību tiesību subjekta tiesības, kas nav nodevis savu tiesību pārvaldību kolektīvā pārvaldījuma organizācijai, šai sabiedrībai ir tiesības realizēt minētā tiesību subjekta tiesības piešķirt vai atteikt atļauju kabeļoperatoram retranslēt pa kabeli pārraidi un ka tā rezultātā tās pilnvarojums neaprobežojas ar šo tiesību finanšu aspektu pārvaldību.

[Paraksti]